

Wat na het multiculturalisme?

2010/70
16 | 11 | 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

De poging om een multiculturele samenleving op te bouwen en naast elkaar te leven, is mislukt, volkomen mislukt." Aldus Angela Merkel, kanselier van een Duitsland met 16 miljoen immigranten, waaronder vier miljoen moslims.

Ik wil het requiem voor de "multi-cul" mee aanheffen, als we daar- onder het relativisme verstaan dat een eigen identiteit ofwel ontkent, ofwel irrelevant acht, ofwel met racisme vereenzelvt. In een con- text van immigratie en diversiteit geeft dat namelijk een laissez- faire die alles tolereert, ook de intolerantie. Het is inderdaad naast elkaar leven, in plaats van met elkaar leven. Een praktijk van gedogen en vermijden die geen integratie maar segregatie oplev- ert en zelfs een vijandige tegen- cultuur oproept: waarom immers een land erkennen en omarmen dat zichzelf kapot relativeert?

Wat moeten we doen om de er-

fenis van het multiculturalisme op te kuisen en de broodnodige eenheid in verscheidenheid te brengen? Dat is de welhaast existentiële uitdaging voor een Europa dat de komende decen- nia tegelijkertijd vergrijst en verk- leurt. Ofwel maken we van de toenemende diversiteit een suc- cesverhaal en brengt immigratie een dosis welkome dynamiek en vernieuwing. Ofwel blijven we steken in een patroon van achter- stelling, isolatie en confrontatie, en zal de tikkende demografische tijdbom afgaan om onze samen- leving grondig te verscheuren.

Er is geen toverformule om van im- migratie een succes te maken. Zelfs

“

Er is geen toverformule om van immigratie een succes te maken. Zelfs in klassieke immigratielanden vergt het veel tijd en grote moeite. Maar de uitdaging is existentieel en vergt ook de herontdekking van de eigen identiteit.

”

in klassieke immigratielanden zoals de Verenigde Staten vergt het veel tijd en grote moeite. Europese landen hebben daarenboven de handicap dat immigratie er geen onderdeel is van de historische natievorming, maar integendeel als een bedreiging daarvan wordt gezien. Daarbovenop komen decennia van verwaarlozing en een polariserende publieke opinie aan

beide kanten, mee verscherpt door de economische crisis.

Ik zie drie prioriteiten. We moeten de instroom beter bewaken. We kennen historisch hoge immigratiecijfers, ook in België. Dweilen met de kraan open is moeilijk en we kunnen het debiet en de temperatuur beter regelen. Dat betekent een duidelijke strategie voor selectieve economische migratie, een streng maar fair en efficiënt asielbeleid, en een stevig kader voor beperkte gezinshereniging. Dat alles wordt best zoveel als mogelijk op het niveau van de Europese Unie afgestemd, want er zijn amper nog grenzen in Europa. Het vergt ook investering in handhaving en afdwinging,

zowel aan de buitengrenzen als intern. Het is allemaal hard, want het gaat om mensen. Maar het is noodzakelijk, zowel voor de hele samenleving als voor het lot van de immigranten en hun families zelf.

Vervolgens zijn er de hefboomen voor economische integratie. Er moet breed gemobiliseerd worden om de enorme marginalisering van sommige migrantenpopulaties te bestrijden. Dat begint met de grootstedelijke context voor huisvesting, orde en veiligheid. Dat betreft de ouders actief in scholing en opvoeding, met opvolging en responsabilisering. Het vergt aangepast onderwijs dat inzet op talenkennis en inburgering. Het vraagt een dynamische arbeidsmarkt met lagere drempels en met een strategie tegen discriminatie. En het impliceert een aanpassing van onze sociale zekerheid. We moeten onderkennen dat immigratie naar welvaartstaten een risico van uitkeringscultuur inhoudt. Voorwaarden en modaliteiten kunnen dat vermijden en zo solidariteit koppelen aan activiteit en verantwoordelijkheid.

En tot slot is daar de identiteit.

Dat is veel meer dan enkele les-
sent taal en nationale geschiedenis.
Het vergt een herontdekking van
de nationaliteit, die niet meer gra-
tis wordt weg gegeven maar die
verdiend wordt als bekroning van
integratie. Het gaat om de kern
van het moderne Europese burg-
erschap, om de identificatie van
essentiële maar voorheen vooral
onderhuidse fundamenteën: over
rechtsstaat, religie, gemeenschap
en individu. Het failliet van het
multiculturalisme gebiedt ons tot
introspectie en tot een ondubbel-
zinnig antwoord op de o zo dub-
belzinnige vraag: **wie zijn we?**

Marc De Vos

Hoofddocent UGent en directeur
van het Itinera Institute

*Verschenen als column in Knack van 10/11/2010

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.